

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Sabina Polívková

Název práce: Přístup zaměřený na klienta a jeho využití sociálními pracovníky v odborném sociálním poradenství

Oponoval: Mgr. Karel Řezáč, Ph.D.

1. **CÍL PRÁCE:** Autorka se v předkládané bakalářské věnuje tématu aplikace přístupu orientovaného na klienta v odborném sociálním poradenství. Cíl je explicitně uveden v úvodu práce. Autorka při formulaci cíle klade důraz na evaluaci toho, jak koresponduje teoretické vymezení přístupu v literatuře s jeho praktickým využitím v praxi. Takto formulovaný cíl shledávám zajímavým a zcela relevantním pro oblast sociální práce. Autorka tento cíl v práci částečně naplňuje (viz níže).

2. **OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:** Autorka člení práci standardně na teoretickou a praktickou část. Teoretická část práce se skládá z konceptualizace pojmů využitých při konstrukci cíle práce. Pokud bychom ovšem teoretickou část vztáhli na hlavní výzkumnou otázku (dále jen HVO), bylo by dle mého soudu na místě zahrnout do teoretické části také pojmy „organizace“ a eventuálně konceptualizovat též termín „poskytování“, a to zejména s ohledem na existenci typických přístupů a pojetí sociální práce, které mohou zcela zásadně ovlivňovat to, co autorka zjišťuje – tedy míru využívání přístupu zaměřeného na klienta. Proto by bylo z mého pohledu vhodné, toto v práci rovněž reflektovat. Využití termínu „organizace“ je z mého pohledu spíše důsledkem nepřesnosti, jelikož při vynechání tohoto pojmu dává HVO větší smysl v kontextu práce jako celku. Autorka při konceptualizaci vychází z relevantních zdrojů, avšak mezi zdroji postrádám články z odborných periodik – naprostou většinu zdrojů tvoří monografie, z nichž jsou pouze 2 vydané během posledních 5 let, většina je pak starší více než 10 let. Byť se autorce jistě nedá upřít práce s tradiční literaturou, včetně několika zahraničních monografií, a současně je pochopitelné, že s ohledem na téma práce nemusí být všechny zdroje aktuální, domnívám se, že teoretické části práce by prospělo určité osvěžení o aktuálnější vědecké poznatky. Samotná formulace textu a přístup k práci se zdroji je z mého pohledu v pořádku. Oceňuji zejména to, že práce se zdroji není statická a autorka z mého pohledu celou teoretickou část koncipuje tak, že je pro čtenáře ve vztahu k tématu a cíli práce srozumitelná.

V rámci metodologické části autorka jasně a srozumitelně vymezuje HVO a adekvátně provádí formulaci dílčích výzkumných otázek na základě vymezené teorie. Trochu nejasně působí část 6.3 týkající se dle autorky analýzy dat (ve skutečnosti spíše volby výzkumného přístupu/designu). Autorka zde popisuje volbu výzkumného postupu tak, že odlišuje interpretativní fenomenologickou analýzu (IPA), případovou studii, kvalitativní a kvantitativní výzkum. Je patrné, že autorka si neuvědomuje rozdíl mezi strategií (kvali./kvanti.) a výzkumným přístupem/designem (IPA/případová studie). Ačkoliv rozumím tomu, že terminologie je i v metodologické literatuře nejednotná, při porozumění podstatě vymezených způsobů

„dělání výzkumu“ by mělo být zřejmé, že IPA i případová studie spadají pod kvalitativní výzkum, a nedává proto smysl autorky formulace volby – zjednodušeně: „*nedělám IPA proto..., nedělám případovou studii proto..., dělám kvalitativní výzkum*“. Konkretizaci výzkumného designu, do detailnější podoby, než jsou formulace strategií (kvali./kvanti.) nepovažuji za nezbytné náležitosti pro úroveň bakalářské práce, ovšem pokud se o to autorka pokouší, měla by být v tomto ohledu z mého pohledu pečlivější a podobným nepřesnostem se vyhnout. Ostatní náležitosti metodologie jsou z mého pohledu v pořádku, oceňuji zařazení osnovy rozhovoru do příloh a vcelku detailní popis průběhu sběru dat.

V rámci interpretační části je patrné, že autorka práce při rozhovorech nešla příliš do hloubky a realizovaný výzkum spíše přináší poznatky o tom, „zda si sociální pracovníci myslí“, že používají přístup orientovaný na klienta. Je tomu tak z důvodu, že není analyzována jejich praxe, například formou vyjadřování k případům a poskytnutým intervencím, které by mohly být indikátorem přítomnosti principů přístupu, ale otázky směřují převážně na povědomí o zásadách přístupu a na to, zda je daný participant přesvědčen, že tyto zásady dodržuje. Jako metodologickou chybu pak nelze přehlédnout, když autorka v interpretaci opakovaně kvantifikuje – „X participantů odpovědělo to a X tamto“, takovéto interpretační formulace jsou doménou výzkumu kvantitativního, který pochopitelně vyžaduje pro validitu více než 5 participantů. Diskutabilní je také operování s pojmem „původní formulace přístupu dle Rogerse“, využití takovéhoho konceptu budí dojem, že přístup prošel významnou transformací, což by jednak mělo být součástí konceptualizace, ale spíše to tak z mého pohledu není, což samo o sobě dokládá skutečnost, že autorka vychází z Rogersových publikací znovu vydávaných např. v roce 2020. Závěry práce jsou pak pojaty velmi jednoduše, až spíše ve stylu ověřování hypotéz než kvalitativní interpretace dílčích výzkumných otázek. I tak shledávám, že autorka prokazuje dovednost získat data, byť by z mého pohledu bylo vhodné také v práci navrhnout jejich implementaci do praxe.

3. **FORMÁLNÍ ÚPRAVA:** Celkově práce splňuje standardní formální nároky na úpravu závěrečné práce. Místy autorka používá jednodušší jazyk, formuluje odstavce pouze o jedné větě, ale nejedná se z mého pohledu o závažnější formální pochybení. V práci autorka o své osobě mluví v mužském rodě 3. os. j. čísla, což považuji spíše za archaičtější způsob přístupu k psaní odborného textu, ale nelze to z mého pohledu považovat za chybu, spíše preferenci.

4. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:** Autorka předložila bakalářskou práci se zajímavým cílem, osobně mi přijde velice na místě ověřovat propojování teorie a praxe sociální práce. Teoretická část práce je standardní, výraznější mezery (viz výše) spatřuji v metodologii a interpretační části práce, která je slabší. Navzdory tomu se domnívám, že autorka v práci dostatečně prokazuje schopnosti, které má vypracování bakalářské práce ověřit.

5. **OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:**

- 1) Z jakého důvodu byla pro účel získání participantů výzkumu vybrána pouze jedna z oslovených občanských poraden? Čím je to přínosnější oproti zkoumání více poraden?

6. **NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:** Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem navrhuji předloženou bakalářskou práci hodnotit známkou **velmi dobře**, nebo **dobře** v závislosti na průběhu obhajoby.

Datum: 23. 5. 2024

Podpis: